

FINANSMINISTERIET

I form til fremtiden Finanslovforslaget for 2009

August 2008

FINANSMINISTERIET

I form til fremtiden Finanslovforslaget for 2009

August 2008

I form til fremtiden
Finanslovsforslaget for 2009
August 2008

I tabeller kan afrunding medføre,
at tallene ikke summer til totalen.

Publikationen kan bestilles eller afhentes hos:

Schultz Distribution
Herstedvang 4,
2620 Albertslund
Telefon 43 63 23 00
Fax: 43 63 19 69
E-mail: Schultz@schultz.dk
Hjemmeside: www.schultz.dk

Henvendelse om publikationen
kan i øvrigt ske til:
Finansministeriet
Udgiftspolitisk center
Christiansborg Slotsplads 1
1218 København K
Telefon 33 92 33 33

Omslag: BGRAPHIC
Foto: Jimmy Lassen
Tryk: Schultz Grafisk
Oplag: 2.000
Pris: 50 kr. inkl. moms
ISBN: 978-87-7856-886-1

Elektronisk publikation:
Produktion: Schultz
ISBN: 978-87-7856-887-8

Publikationen kan hentes på
Finansministeriets hjemmeside:
www.fm.dk

Finansministerens forord

Dansk økonomi er grundlæggende sund. Beskæftigelsen er rekordhøj og ledigheden ekstraordinært lav. Både den offentlige økonomi og betalingsbalancen udviser pæne overskud. Og Danmark er ikke tynget af store gældsposter.

Væksten i efterspørgslen i dansk økonomi er taget af. Afdæmpningen af efterspørgselspresset er imidlertid udtryk for en tilpasning af konjunkturerne. Der er således fortsat betydeligt pres på arbejdsmarkedet.

For at fastholde den økonomiske stabilitet er der behov for en afbalanceret økonomisk politik og en fortsættelse af den strukturpolitiske indsats for at øge arbejdsudbuddet. Der er allerede iværksat initiativer for at øge arbejdsudbuddet som led i aftalen om jobplanen. Regeringen vil indlede drøftelser med arbejdsmarkedets parter og Folketingets partier om yderligere tiltag, der skal øge arbejdsudbuddet.

Med finanslovsforslaget for 2009 fastholder regeringen fokus på at forbedre kvaliteten i den offentlige service. Uden den gunstige økonomiske situation bliver sat over styr. Aftalen i juni med regionerne sikrer sundhedsområdet et betydeligt løft, og aftalen med kommunerne indebærer et løft af kommunernes serviceudgifter.

Kvalitetsreformen indeholder en lang række initiativer, der skal skabe bedre velfærd for borgerne og attraktive offentlige arbejdspladser. Som led i reformen er der afsat 50 mia. kr. i kvalitetsfonden i perioden 2009-2018 til målrettede investeringer i moderne sygehuse, arbejdskraftbesparende teknologi og bedre fysiske rammer i daginstitutioner, skoler, vedrørende idrætsfaciliteter og på ældreområdet.

Finanslovsforslaget for 2009 indeholder også initiativer på en række andre områder. Blandt andet bedre forhold for svage og udsatte grupper, nedbringelse af sygefraværet, betydelige investeringer i forskning og uddannelse, højere udviklingsbistand, bedre vilkår for SU-modtagere og den aftalte forhøjelse af ældrechecken. Regeringen vil herudover fremlægge et udspil for de kommende års investeringer på transportområdet.

Regeringen inviterer Folketingets partier til forhandlinger om finansloven for 2009.

A handwritten signature in blue ink, which appears to be 'Lars Løkke Rasmussen'. The signature is fluid and stylized, with a prominent vertical stroke at the end.

Lars Løkke Rasmussen
Finansminister

Større initiativer i 2009	
	2009
Mio. kr.	
Fortsatte forbedringer på de borgernære serviceområder	
Fortsat øget aktivitet på sygehusene og forbedringer på sundhedsområdet	1.625
Bedre service til borgerne	350
Kvalitetsreformen	
Fast kontaktperson for patienter på sygehuse	21
Forstærket indsats for kronisk syge patienter	78
Fast kontaktperson i hjemmeplejen	10
Ingen løsevne lukkedage i daginstitutioner	65
Andre initiativer i kvalitetsreformen	135
Reserve til yderligere kvalitetsreforminitiativer	100
Attraktive arbejdspladser, kompetenceudvikling og bedre ledelse, jf. trepartsaftaler	586
Kvalitetsfonden	
Investeringer i fremtidens sygehusstruktur	1.000
Løft af fysiske rammer på borgernære serviceområder	1.000
Investeringer i arbejdskraftbesparende teknologi og nye arbejds- og organisationsformer	200
Forbedringer for ældre, svage og udsatte grupper	
Svage og udsatte grupper (satspuljen)	846
Nedbringelse af sygefravær	73
Forhøjelse af ældrechecken (supplerende pensionsydelse)	505
Investeringer i uddannelse og forskning	
Globaliseringspulje:	
- Forskning og udvikling	1.395
- Alle unge skal have en ungdomsuddannelse	471
- Flere skal have en videregående uddannelse	270
Forbedringer for SU-modtagere	67
Takstløft til handelsskolernes hhx-uddannelse	34
Styrket indsats på klimaområdet	
Klimakonference i Danmark og nedsættelse af klimakommission	204
Andre initiativer	
Højere udviklingsbistand	400
Fortsat styrkelse af kulturlivet	21
Ny digital signatur	40
Andre initiativer	59
I alt	9.555

1. Hovedlinjer

Investeringer i bedre kvalitet og velfærd er i fokus i finanslovsforslaget for 2009.

Det gælder blandt andet kvalitetsreformen, der indeholder en lang række initiativer, som skal bidrage til at skabe bedre velfærd for borgerne og attraktive offentlige arbejdspladser. Der er afsat en pulje på i alt 10 mia. kr. i perioden 2008-2011 til initiativer for bedre kvalitet i den offentlige service. I 2009 bliver der sat yderligere fokus på at styrke kvaliteten på sundheds-, børne- og ældreområdet.

Desuden har regeringen afsat en kvalitetsfond på i alt 50 mia. kr. i perioden 2009-2018. Kvalitetsfonden skal medfinansiere målrettede investeringer i:

- Moderne sygehuse og udstyr.
- Bedre fysiske rammer for børn og unge på dagtilbudsområdet, i folkeskolen, vedrørende idrætsfaciliteter samt på ældreområdet.
- Arbejdskraftbesparende teknologi og nye arbejds- og organisationsformer.

I aftalerne med kommunerne og regionerne om økonomien i 2009 er der afsat 2 mia. kr. ekstra i 2009 til sundhed og de borgernære serviceområder. Der er hermed tilvejebragt gode rammer for en fortsat udbygning af den borgernære service. Udgiftsløftet betyder blandt andet, at der vil være mulighed for flere behandlinger og operationer på sygehusene, brug af ny medicin og serviceløft i kommunerne.

Finanslovsforslaget for 2009 indeholder desuden betydelige midler til bedre forhold for svage og udsatte grupper, nedbringelse af sygefraværet, investeringer i forskning og uddannelse, bedre vilkår for SU-modtagere, takstløft til hhx-uddannelser, højere udviklingsbistand og den aftalte forhøjelse af ældrechecken. Som forudsat på finansloven for 2008 frigives den midlertidige opsparing på de statslige driftsrammer i 2009.

I alt indeholder finanslovsforslaget for 2009 initiativer for ca. 9½ mia. kr. i 2009. De større initiativer præsenteres nedenfor.

Fortsatte forbedringer på de borgernære serviceområder

- **1.625 mio. kr. til sundhedsområdet.** Med aftalen om regionernes økonomi for 2009 bliver sundhedsområdet tilført 1.625 mio. kr. mere i 2009 end i 2008. Desuden kan regionerne frigøre ressourcer svarende til 250 mio. kr., der kan omprioriteres til bedre service. Herudover bliver regionerne tilført 360 mio. kr. i 2009 til initiativerne i kvalitetsreformen, hvilket er et løft på 180 mio. kr. i forhold til 2008.
- **350 mio. kr. mere til bedre service i kommunerne.** Kommunerne får et løft på 350 mio. kr. i 2009 til bedre service til borgerne som følge af aftalen om kommunernes økonomi i 2009. Kommunerne kan desuden frigøre ressourcer

svarende til 1 mia. kr. i 2009, der kan omprioriteres og målrettes til bedre service til borgerne. Til initiativerne i kvalitetsreformen får kommunerne endvidere tilført 880 mio. kr. i 2009 svarende til et løft på 450 mio. kr. i forhold til 2008.

Kvalitetsreformen

Bedre velfærd og attraktive offentlige arbejdspladser

- **1 mia. kr. yderligere i 2009 til initiativer i kvalitetsreformen for bedre velfærd og attraktive offentlige arbejdspladser.** Der er afsat i alt 2,2 mia. kr. i 2009 til gennemførelse af en lang række initiativer i kvalitetsreformen, herunder trepartsaftalerne. Det er en stigning på 1 mia. kr. i forhold til 2008.

Målrettede investeringer i en moderne offentlig sektor – 50 mia. kr. i kvalitetsfonden

- **25 mia. kr. i 2009-2018 til medfinansiering af investeringer i en moderne sygehusstruktur.** Regeringen og Danske Regioner har aftalt en samlet ramme på 25 mia. kr. fra kvalitetsfonden til investeringer i en moderne sygehusstruktur i perioden 2009-2018. Udmøntningen af de 25 mia. kr. skal foregå i to omgange. Regeringen udmelder i første runde i 2009 en samlet tilsagnsramme til de enkelte regioner på i alt 15 mia. kr. Heraf forudsættes 1 mia. kr. udmøntet i 2009. Der er med de resterende 10 mia. kr. mulighed for i en anden senere runde at håndtere yderligere behov.
- **22 mia. kr. i 2009-2018 til at forbedre de fysiske rammer for børn og unge på dagtilbudsområdet, i folkeskolen og vedrørende idrætsfaciliteter samt på ældreområdet.** Regeringen og kommunerne har aftalt en samlet ramme på 22 mia. kr. i perioden 2009-2018 fra kvalitetsfonden til at løfte de fysiske rammer i kommunerne. Heraf udmøntes 9 mia. kr. i perioden 2009-2013 fordelt med 1 mia. kr. i 2009 og 2 mia. kr. årligt i 2010-2013.
- **3 mia. kr. i 2009-2015 til investeringer i arbejdskraftbesparende teknologi og nye arbejds- og organisationsformer.** Regeringen, Dansk Folkeparti og Ny Alliance har med finansloven for 2008 aftalt en samlet ramme på 3 mia. kr. i perioden 2009-2015 til investeringer i arbejdskraftbesparende teknologi og nye arbejds- og organisationsformer. Der udmøntes 0,2 mia. kr. i 2009, 0,4 mia. kr. om året i 2010-2011 og 0,5 mia. kr. i 2012. Endvidere udmøntes 1½ mia. kr. i 2013-2015.

Forbedringer for ældre, svage og udsatte grupper

- **846 mio. kr. til svage og udsatte grupper.** Regeringens forslag til udmøntning af satspuljen for 2009 vil blandt andet indeholde initiativer vedrørende psykiatriområdet og bedre forhold for udsatte grupper og handicappede.
- **73 mio. kr. til nedbringelse af sygefraværet.** Regeringen har fremlagt en handlingsplan med 30 konkrete initiativer til nedbringelse af sygefraværet.
- **505 mio. kr. til forhøjelse af ældrechecken.** Som følge af aftalen mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Ny Alliance om finansloven for 2008 bliver maksimumsbeløbet for ældrechecken fra 2009 hævet fra 7.800 kr. til 10.300 kr. Forhø-

jelsen af ældrechecken skønnes at komme 237.000 folkepensionister til gode i 2009.

Investeringer i uddannelse og forskning

- **2,1 mia. kr. mere til investeringer i uddannelse, forskning, innovation og iværksætteri.** Som led i aftalen om globaliseringspuljen bliver der udmøntet 2,1 mia. kr. mere i 2009 end i 2008 til forskning, uddannelse, innovation og iværksætteri. I 2009 udmøntes i alt 6,4 mia. kr. fra globaliseringspuljen.
- **67 mio. kr. til forbedringer for SU-modtagere.** Regeringen, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti og Radikale Venstre aftalte i foråret 2008 en række forbedringer for SU-modtagere. Forbedringerne omfatter forhøjelse af fribeløbet for uddannelsessøgende, tillægget til handicappede der modtager SU, tillæg til forsørgere, der modtager SU, samt ligestilling af SU-regler for unge i forberedende voksenundervisning med almen voksenuddannelse.
- **34 mio. kr. til takstløft til handelsskolernes hhx-uddannelser.** Regeringen, Dansk Folkeparti og Ny Alliance aftalte i forbindelse med finansloven for 2008 at hæve taksterne til hhx-uddannelserne. Med finanslovsforslaget for 2009 er der afsat et takstløft på 34 mio. kr. i 2009 til hhx-uddannelserne.

Andre initiativer

- **204 mio. kr. til styrkelse af klimaindsatsen.** Midlerne anvendes til forberedelse af den internationale klimakonference i København i 2009 samt til klimakommissionens arbejde.
- **400 mio. kr. mere i udviklingsbistand.** Bistanden til verdens fattigste forøges med ca. 750 mio. kr. i 2009, hvilket korrigeret for prisudviklingen svarer til en stigning på ca. 400 mio. kr. Den danske udviklingsbistand udgør derved ca. 0,82 pct. af BNI i 2009. Danmark er dermed blandt de lande i verden, der yder mest udviklingsbistand i forhold til vores samlede indkomst.
- **21 mio. kr. til styrkelse af kulturlivet.** Der er afsat midler til række nye kulturpolitiske initiativer, herunder vedrørende Den Gamle By i Århus, styrkelse af dansk design, Statens Kunstfonds og Kunstrådets støtte til litterære formål samt digitalisering af Grundtvigs forfatterskab.
- **40 mio. kr. til ny digital signatur.** Der er afsat i alt 205 mio. kr. frem til 2014 til etablering af en ny digital signatur. Den nye digitale signatur udstedes gratis til borgere og vil blandt andet kunne anvendes til borgernes netbank, give øget sikkerhed og mobilitet.
- **59 mio. kr. til andre initiativer.** Der er afsat midler til videreførelse af vilkårsforbedringer for asylansøgere og sagsbehandlingen i domstolene.
- **Nyt fængsel i Østdanmark.** Der skal opføres et nyt fængsel på Falster, som indebærer anlægsudgifter på samlet 1 mia. kr. frem til 2014.

2. Fortsatte forbedringer på de borgernære serviceområder

Regeringen har siden 2001 tilført betydelige midler til den borgernære service.

Med finanslovsforslaget for 2009, herunder kvalitetsreformen og aftalerne med kommuner og regioner for 2009, foreslår regeringen endnu et løft i ressourcerne til den borgernære service.

I 2009 vil der således samlet set blive brugt 53½ mia. kr. mere på den offentlige service end i 2001. Størstedelen anvendes i kommuner og regioner på sundheds-, social- og undervisningsområdet.

Fortsat øget aktivitet på sygehusene mv.

Regeringen og Danske Regioner har med aftalen om regionernes økonomi for 2009 udvidet de økonomiske rammer for sundhedsvæsenet i 2009. Aftalen mellem Danske Regioner og regeringen sikrer sundhedsvæsenet et reelt løft på 1,6 mia. kr. Hertil kommer midler til serviceforbedringer for 250 mio. kr., der realiseres ved bedre indkøb og administration mv. i regionerne.

Tabel 1	
Hovedelementer i aftalen om regionernes økonomi for 2009 på sundhedsområdet	
	2009
Mio. kr.	
Realt løft i 2009	1.625
Omprioritering via bedre indkøb og administration	250
I alt	1.875
Heraf:	
- Aktivitet på sygehuse, sygehusmedicin og andre sygehusudgifter	1.325
- Sygesikring	550
Hertil kommer:	
Stigning i midler til initiativer som led i kvalitetsreformen	180

Med aftalen mellem Danske Regioner og regeringen bliver sygehusene tilført i alt 1,3 mia. kr. mere i 2009 end i 2008. Det sikrer blandt andet flere behandlinger og operationer, ny sygehusmedicin, styrket indsats på hjerte- og kræftområdet og flere midler til kræftforskning.

Det er endvidere aftalt, at udgifterne til sygesikringsmedicin og øvrige sygesikringsydelse kan forøges med 550 mio. kr.

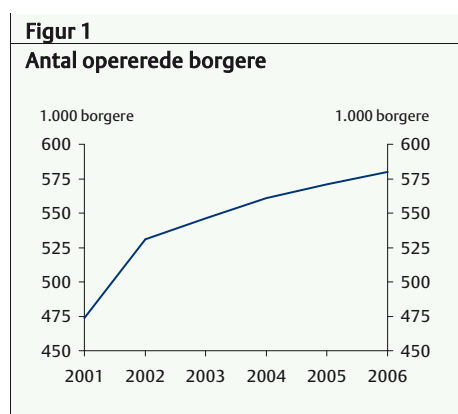
Herudover har regeringen og Danske Regioner i forlængelse af finanslovaftalen for 2008 aftalt, at regionerne i 2009 får tilført ca. 360 mio. kr. til initiativer som led i kva-

litetsreformen. Det er et løft på ca. 180 mio. kr. i forhold til 2008. Heraf vedrører knap 70 mio. kr. initiativer, som regeringen, KL og Danske Regioner aftalte med LO, AC og FTF i sommeren 2007.

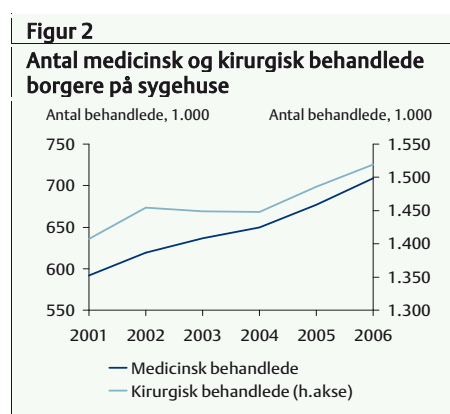
Initiativerne skal bidrage til bedre service for borgerne og attraktive offentlige arbejdspladser. Blandt initiativerne i kvalitetsreformen er kontaktpersonordningen for patienter på sygehuse, jf. også nedenfor.

Derudover har regeringen og Danske Regioner med aftalen om regionernes økonomi i 2009 aftalt, at der afsættes yderligere 175 mio. kr. fra 2008 og frem til færdigimplementering af pakkeforløbene på kræftområdet. Aftalen for 2009 tager således afsæt i dette løft i 2008.

Væksten på sundhedsområdet siden regeringens tiltrædelse har blandt andet medført en væsentlig stigning i antallet af operationer og behandlinger. I 2007 blev der således opereret samlet set 27 pct. flere patienter end i 2001. Desuden blev der i 2007 behandlet henholdsvis 144.000 og 134.000 flere medicinske og kirurgiske patienter end i 2001.

Kilde: Dansk diagnose mix, DRG og DAGS, Sundhedsstyrelsen.

Anm.: Antal opererede borger er opgjort ekskl. operationer på skadestuer samt del- og til-lægsoperationer.

Kilde: Landspatientregistret, Sundhedsstyrelsen.

Fast kontaktperson for patienter på sygehuse

Med finanslovsaftalen for 2008 har regeringen, Dansk Folkeparti og Ny Alliance som led i kvalitetsreformen afsat knap 21 mio. kr. fra 2009 og frem til kontaktpersonordningen for patienter på sygehuse.

Kontaktpersonordningen indebærer, at en indlagt patient eller en patient i et længe-revarende ambulært forløb får tilknyttet én fast kontaktperson gennem behandlingsforløbet. Dette skal sikre, at patienten får en personlig indgang til sygehusvæsenet, en

bedre koordination af behandlingsforløbet, og at patienten bliver bedre informeret om sin sygdom og behandling.

Kontaktpersonordningen blev aftalt med de daværende amter, men er ikke fuldt ud gennemført. Regionerne er fra 1. januar 2009 forpligtet til at tilbyde alle sygehuspatienter en kontaktperson.

	2009	2010	2011	2012
Mio. kr.				
Fast kontaktperson for patienter på sygehuse	21	21	21	21

Forstærket indsats for kronisk syge patienter

Som led i kvalitetsreformen har regeringen, Dansk Folkeparti og Ny Alliance afsat i alt 585 mio. kr. i perioden 2008-2011 til en forstærket indsats for patienter med kroniske sygdomme. På finanslovsforslaget for 2009 er der afsat i alt 129 mio. kr. i 2009 til indsatsen, hvilket er en vækst på knap 80 mio. kr. i forhold til 2008. Størstedelen af midlerne overføres til kommuner og regioner.

Indsatsen vil være målrettet de store kroniske sygdomsområder, herunder diabetes, muskel- og skeletlidelser, obstruktiv lungelidelse (KOL) og hjerte-kar sygdomme.

	2008	2009	2010	2011	2012
Mio. kr.					
Planlægning af forløb for kronisk syge patienter	39	103	155	155	-
Patientundervisning og egenbehandling af kronisk syge patienter	13	26	41	52	-
I alt	52	129	197	207	-

Anm.: Summer kan afvige som følge af afrunding.

Fortsat udbygning af den borgernære service i kommunerne

Med kommuneaftalen for 2009 har regeringen sikret en fortsat stabil udbygning af den borgernære service på bl.a. børne-, ældre- og socialområdet.

Aftalen mellem regeringen og KL om kommunernes økonomi for 2009 tager afsæt i kommunernes budgetter for 2008, som lå 0,9 mia. kr. over det aftalte niveau for serviceudgifterne i kommunerne i 2008. Regeringen og KL har desuden aftalt, at kommunerne i 2008 og frem kan bruge yderligere 650 mio.kr. på socialområdet til udsatte børn og unge, handicappede og udsatte voksne mv.

Regeringen og KL har herudover aftalt en generel vækst i kommunernes serviceudgifter i 2009 på 350 mio. kr. til bedre service til borgerne.

Endvidere har regeringen og KL i forlængelse af finanslovsaftalen for 2008 aftalt, at kommunerne i 2009 bliver tilført ca. 880 mio. kr. i 2009 til initiativer som led i kvalitetsreformen. Det er et løft på ca. 450 mio. kr. i forhold til 2008, hvoraf 370 mio. kr. vedrører initiativer, som regeringen, KL og Danske Regioner aftalte med LO, AC og FTF i sommeren 2007.

Initiativerne skal bidrage til bedre service for borgerne og attraktive offentlige arbejdspladser. Blandt initiativerne i kvalitetsreformen er afskaffelse af løse revne lukkedage i daginstitutioner, jf. også nedenfor.

Endelig er regeringen og KL enige om, at kommunerne kan forbedre servicen for borgerne med yderligere 1 mia. kr. i 2009 ved bedre ressourceudnyttelse og ved at foretage omprioriteringer. Ressourcerne skal blandt andet frigøres gennem effektivisering af indkøb, mindre sygefravær, ny teknologi, bedre arbejdstilrettelæggelse samt færre udgifter til administration.

Tabel 4	
Hovedelementer i aftalen om kommunernes økonomi for 2009	
	2009
Mio. kr.	
Aftalt realvækst i serviceudgifter i 2009	350
Stigning i midler til initiativer som led i kvalitetsreformen	450
Omprioritering via bedre indkøb, administration mv.	1.000

Fast kontaktperson i hjemmeplejen

Regeringen, Dansk Folkeparti og Ny Alliance har med aftalen om finansloven for 2008 aftalt, at der som led i kvalitetsreformen skal indføres en fast kontaktpersonordning for modtagere af hjemmehjælp pr. 1. januar 2009. Med finanslovsforslaget for 2009 er der afsat 10 mio. kr. årligt i perioden 2009-2012 hertil.

En fast kontaktpersonordning indebærer, at den ældre kan henvende sig til kontaktpersonen med alle typer af spørgsmål vedrørende hjemmehjælpen. Kontaktpersonen kan for eksempel være en leder eller visitator i det lokale hjemmeplejedistrikt, som i forvejen kommer i den ældres hjem. En fast kontaktperson er med til at sikre bedre sammenhæng i ældreplejen.

KL og regeringen er enige om vigtigheden af, at den enkelte ældre oplever stabilitet i den leverede pleje. Kommunerne vil derfor arbejde med en målsætning om at nedbringe antallet af forskellige hjælpere hos den enkelte borger.

Tabel 5				
Bedre sammenhæng i ældreplejen				
	2009	2010	2011	2012
Mio. kr.				
Fast kontaktperson i hjemmeplejen	10	10	10	10

Ingen løsrevne lukkedage

Regeringen, Dansk Folkeparti og Ny Alliance har med aftalen om finansloven for 2008 aftalt, at der som led i kvalitetsreformen ikke må være løsrevne lukkedage i daginstitutioner.

Som opfølgning herpå har regeringen og KL i forbindelse med aftalen om kommunernes økonomi for 2009 aftalt, at løsrevne lukkedage i daginstitutioner skal afskaffes fra 1. januar 2009. Der må fremover kun holdes lukket på dage, hvor fremmødet af børn i institutionen er lavt – dvs. på dage hvor mange forældre holder fri, og hvor der derfor kun er få børn med pasningsbehov. Det kan for eksempel være i sommerferien, mellem jul og nytår eller på den indeklemte fredag efter Kristi Himmelfartsdag. Familier med et pasningsbehov på de dage, hvor barnets egen institution holder lukket, skal have et tilbud om pasning i en anden institution.

Med finanslovsforslaget for 2009 er der afsat 65 mio. kr. årligt til kommunerne fra 2009 og frem. Midlerne er med aftalen om kommunernes økonomi for 2009 overført til kommunerne som en del af midlerne til kvalitetsreformen.

Tabel 6				
Ingen løsrevne lukkedage i daginstitutioner				
	2009	2010	2011	2012
Mio. kr.				
Ingen løsrevne lukkedage i daginstitutioner	65	65	65	65

Et sundt frokostmåltid til alle førskolebørn i daginstitutioner

Regeringen, Dansk Folkeparti og Ny Alliance har med aftalen om finansloven for 2008 aftalt, at alle førskolebørn i daginstitutioner senest 1. januar 2010 skal have tilbud om et sundt frokostmåltid. Det blev endvidere aftalt, at udgiften til måltidet bliver fuldt forældrebetalt for de familier, som ikke er omfattet af reglerne om friplads eller søskenderabat, og at loftet for forældrebetalingsandelen kan hæves således, at den enkelte kommune får mulighed for at opkræve forældrebetaling for madordningen.

Regeringen og KL har efterfølgende indgået aftale om, at det nuværende loft for forældrebetalingsandelen hæves fra 25 pct. til 30 pct. Det er en lokalpolitisk priorite-

ring, hvis forældrebetalingen skal hæves fra de nuværende 25 pct. i kommuner, hvor der allerede er madordninger i institutioner.

Frigørelse af ressourcer til borgernær service

Regeringen fremlagde i juni 2008 en handlingsplan til frigørelse af ressourcer, som kan anvendes til at forbedre servicen til borgerne. En sådan omprioritering er væsentlig, fordi samfundsøkonomien sætter snævre rammer for væksten i de offentlige udgifter, og fordi det i en situation med mangel på arbejdskraft er vanskeligt at rekruttere nye medarbejdere til de offentlige serviceopgaver.

<p>Boks 1</p> <p>Handlingsplan for at frigøre ressourcer til borgernær service</p> <p>Handlingsplanen peger på fire veje til at frigøre ressourcer i kommuner og regioner:</p> <ul style="list-style-type: none">
• Færre udgifter til administration giver flere penge til service.
• Færre udgifter til indkøb og energi giver flere penge til service.
• Mindre sygefravær giver flere ressourcer til service.
• Ny teknologi og bedre arbejdstilrettelæggelse frigør ressourcer til service. <p>Handlingsplanen indeholder en række eksempler, som tilsammen peger på, at der er betydelige muligheder for at frigøre ressourcer til borgernær service i kommuner og regioner.</p> <p>Kilde: Handlingsplan for at frigøre ressourcer til borgernær service, Regeringen, juni 2008.</p>

Handlingsplanen indgik i regeringens drøftelser med KL og Danske Regioner om kommunernes og regionernes økonomi i 2009.

Regeringen og KL er således enige om, at kommunerne kan omstille aktiviteter svarende til et råderum på 1 mia. kr. i 2009 stigende til 5 mia. kr. i 2013 gennem omprioriteringer og bedre ressourceudnyttelse, jf. også ovenfor. Det tilvejebragte råderum skal anvendes i kommunerne til mere og bedre service til borgerne.

På nogle områder kræver en realisering af dette potentiale et aktivt samarbejde mellem staten og kommunerne. Derfor vil regeringen sammen med KL udarbejde konkrete forslag til statslige tiltag, der kan bidrage til at frigøre ressourcer i kommunerne svarende til ½ mia. kr. i 2010 stigende til 2½ mia. kr. 2013. Initiativerne skal blandt andet omfatte anvendelse af it til digitale løsninger i administrationen, forenkling af statslige regler og proceskrav til kommunerne, anvendelse af ny teknologi til at lette opgaver i den borgernære service, anvendelse af nye arbejds- og organisationsformer samt bedre arbejdstilrettelæggelse.

Regeringen og Danske Regioner er herudover enige om, at regionerne i 2009 via bedre indkøb og administration kan tilvejebringe et råderum på ¼ mia. kr., der kan anvendes til borgernær service på sundhedsområdet. Råderummet ligger ud over den forudsatte produktivitetsforbedring på 2 pct. på sygehusområdet.

3. Kvalitetsreformen – bedre velfærd og attraktive offentlige arbejdspladser

Regeringen præsenterede i august 2007 sit udspil til en kvalitetsreform, der skal medvirke til, at den offentlige sektor leverer service af høj kvalitet og samtidig er en attraktiv arbejdsplads.

En væsentlig del af kvalitetsreformen er en kvalitetsfond på i alt 50 mia. kr. frem til 2018, der skal medfinansiere investeringer i gode og tidssvarende rammer i den offentlige sektor. Regeringen ønsker at foretage målrettede investeringer i en moderne sygehusstruktur, bedre fysiske rammer på de borgernære områder i kommunerne og i arbejdskraftbesparende teknologi og nye arbejdsformer.

Desuden omfatter kvalitetsreformen en kvalitetspulje på i alt 10 mia. kr. (2008-priser) i perioden 2008-2011 til initiativer for bedre kvalitet i den offentlige sektor. Initiativerne for bedre kvalitet i den offentlige sektor vedrører:

- Forbedringer på sundheds-, ældre og børneområdet, jf. afsnit 2
- Attraktive offentlige arbejdspladser som led i trepartsaftalerne
- Afbureaukratisering

En stor del af kvalitetspuljen blev udmøntet for perioden 2008-2011 med aftalen mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Ny Alliance om finansloven for 2008. Der resterer i alt ca. 2 mia. kr. af kvalitetspuljen til udmøntning i perioden 2009-2011. Regeringen vil i efteråret 2008 præsentere et udspil til anvendelse af reserven til yderligere kvalitetsreforminitiativer, der vil indgå i forhandlingerne om finansloven for 2009.

	2008	2009	2010	2011	2008-2011
Mio. kr.					
Allerede udmøntet, herunder til trepartsaftaler	1.192	2.086	2.530	2.599	8.406
Reserve til yderligere kvalitetsreforminitiativer	0	100	800	1.105	2.005
Kvalitetspulje i alt	1.192	2.186	3.330	3.703	10.411

Anm.: Summer kan afvige på grund af afrunding.

Attraktive offentlige arbejdspladser, kompetenceudvikling og bedre ledelse (trepartsinitiativer)

Som led i kvalitetsreformen indgik regeringen, KL og Danske Regioner i sommeren 2007 trepartsaftaler med LO, AC og FTF om ca. 50 initiativer, der skal sikre attrakti-

ve offentlige arbejdspladser, udvikling af medarbejdernes kompetencer og bedre ledelse i offentlige institutioner.

Attraktive offentlige arbejdspladser, hvor medarbejderne trives og løbende udvikler deres kompetencer er afgørende for, at den offentlige sektor også fremover kan fastholde og rekruttere gode medarbejdere. Samtidig er kompetenceudvikling, god ledelse og et godt arbejdsmiljø vigtige forudsætninger for, at arbejdsopgaverne kan løses med høj kvalitet og effektivitet.

Der er enighed mellem regeringen, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre og Ny Alliance om at gennemføre initiativerne i trepartsaftalerne.

På finanslovsforslaget for 2009 afsættes knap 1,6 mia. kr. i 2009 til initiativerne. Det er en stigning på knap 0,6 mia. kr. i forhold til 2008.

Tabel 8					
Midler til at sikre attraktive arbejdspladser, kompetenceudvikling og bedre ledelse, jf. trepartsaftalerne					
	2008	2009	2010	2011	2008-2011
Mio. kr.					
Attraktive offentlige arbejdspladser mv.	1.007	1.593	1.778	1.754	6.132

Boks 2

Trepartsinitiativer vedrørende ledelse, efteruddannelse mv.

Trepartsinitiativer, der skal skabe attraktive offentlige arbejdspladser og bedre ledelse i offentlige institutioner:

- **Styrket kompetenceudvikling og efter- og videreuddannelse:** Der er afsat 700 mio. kr. (2008-priser) til en styrket indsats for kompetenceudvikling og efter- og videreuddannelsesindsats på de offentlige arbejdspladser. Midlerne er aftalt afsat i overenskomsterne på det statslige, regionale og kommunale område i foråret 2008. Herudover er det blandt andet aftalt, at der regelmæssigt holdes medarbejderudviklingssamtaler i hele den offentlige sektor.
- **Styrket indsats for at fastholde seniorer i job:** Der er afsat 900 mio. kr. (2008-priser) til initiativer på de offentlige arbejdspladser, der kan bidrage til at fastholde flere seniorer længere i job. Midlerne er aftalt afsat i overenskomsterne på det statslige, regionale og kommunale område i foråret 2008 i form af ordninger vedr. seniorbonus og -fridage. Herudover er det blandt andet aftalt, at ældre medarbejdere i forbindelse med medarbejderudviklingssamtalen skal have tilbud om en seniorsamtale.
- **Styrket indsats for et bedre arbejdsmiljø:** Det er aftalt, at alle offentlige arbejdspladser regelmæssigt skal foretage målinger af medarbejdernes tilfredshed og trivsel, herunder af det psykiske arbejdsmiljø. Herudover er det blandt andet aftalt, at der skal føres en mere aktiv dialog om sygefravær på de offentlige arbejdspladser.
- **Ny fleksibel masteruddannelse i offentlig ledelse:** Der skal etableres en ny fleksibel masteruddannelse i offentlig ledelse fra 2009, som skal kvalificere og udvikle de offentlige ledere til at udøve professionel ledelse til gavn for både medarbejdere, borgere og brugere. Der er i perioden 2008-2011 afsat i alt knap 75 mio. kr. (2008-priser) hertil.
- **Nyt tilbud om offentlig lederuddannelse på diplomniveau:** Regeringen og KL har aftalt, at der skal skabes et højt kvalificeret udbud af modulopbygget lederuddannelse på diplomniveau målrettet offentlige ledere. Det nye tilbud har til formål at videreudvikle ledelseskvaliteten i offentlige institutioner til gavn for både borgere, medarbejdere og arbejdspladser.

Afbureaukratiseringsprogram for de centrale velfærdsområder

Som led i kvalitetsreformen har regeringen, Dansk Folkeparti og Ny Alliance aftalt, at der skal gennemføres et afbureaukratiseringsprogram på de centrale velfærdsområder. Programmet skal sikre, at medarbejderne bruger mere tid på omsorg og service og mindre tid på administration. Afbureaukratiseringsprogrammet skal følge forpligtende handlingsplaner, som vil blive præsenteret medio 2009. Programmet vil blandt andet indeholde konkrete mål for indsatsen.

Regeringen, KL og Danske Regioner har i aftalerne om kommunernes og regionernes økonomi i 2009 aftalt, at kommunale og regionale regler og procedurer også er omfattet af arbejdet.

<p>Boks 3</p> <p>Eksempler på konkrete initiativer som led i afbureaukratiseringsprogrammet, jf. aftale om kommunernes økonomi i 2009</p> <p>Regeringen og KL har i fællesskab identificeret en række konkrete initiativer til afbureaukratisering på beskæftigelsesområdet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forenkling af ungeregler: Regeringen vil fremsætte forslag om færre målgrupper og en harmonisering af indsatsen i forhold til unge ledige. Initiativet skal fremme, at flere ledige unge tager en uddannelse og kommer i job. • Forenkling af sanktionsreglerne: Regeringen foreslår at reducere antallet af sanktionstyper. Forenklingen understøtter kontant- og starthjælpsmodtageres rådighed for arbejdsmarkedet. • Afbureaukratisering af sygedagpengereglerne: Som led i regeringens handlingsplan for at nedbringe sygefraværet vil regeringen sikre, at sagsbehandlerne i jobcentrene kan fokusere indsatsen der, hvor der er mest brug for det. <p>Herudover vil regeringen ophæve kommunernes pligt til at udarbejde informationsmateriale om private leverandører af personlig og praktisk hjælp samt modernisere og forenkle reglerne om støtte til køb af handicapbiler.</p>

Investeringer i en moderne offentlig sektor

Regeringen har afsat i alt 50 mia. kr. i årene 2009-2018 i kvalitetsfonden til medfinansiering af investeringer i en moderne sygehusstruktur, bedre fysiske rammer på de borgernære områder i kommunerne og arbejdskraftbesparende teknologi.

På finanslovsforslaget for 2009 foreslår regeringen at anvende 2,2 mia. kr. i 2009 fra kvalitetsfonden.

Tabel 9							
Kvalitetsfonden - investeringer i en moderne offentlig sektor							
	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2018	
	Til-sagsramme	Udmøntet					
Mia. kr.							
Fremtidens sygehusstruktur	15,0 ¹⁾	1,0	-	-	-	-	25,0
Løft af fysiske rammer i kommunerne		1,0	2,0	2,0	2,0	2,0	22,0
Arbejdskraftbesparende teknologi og nye arbejds- og organisationsformer		0,2	0,4	0,4	0,5	-	3,0 ²⁾
Kvalitetsfond i alt		2,2	2,4	2,4	2,5	2,0	50,0
1)	Prioritering af midlerne afventer ekspertpanelets indstilling. Regeringen udmelder i 2009 en samlet til-sagsramme til de enkelte regioner på 15 mia. kr. Heraf forudsættes 1 mia. kr. udmøntet i 2009.						
2)	Midlerne til investeringer i arbejdskraftbesparende teknologi udmøntes i perioden 2009-2015.						

Fremtidens sygehusstruktur

Regeringen og Danske Regioner er enige om, at der skal anvendes 25 mia. kr. fra kvalitetsfonden til investeringer i en moderne sygehusstruktur i perioden 2009-2018. Det betyder et markant realløft i de samlede sygehusinvesteringer og afspejler regeringens prioritering af sygehusområdet.

Danske Regioner og regeringen har i aftalen om regionernes økonomi for 2009 aftalt, at udmøntningen af den samlede ramme til sygehusinvesteringer på i alt 25 mia. kr. i perioden 2009-2018 sker i to omgange.

Regeringen og Danske Regioner har nedsat et ekspertpanel, der skal afgive indstilling til regeringen om, hvordan midlerne kan anvendes mest hensigtsmæssigt. På baggrund af ekspertpanelets indstilling udmelder regeringen i første runde en samlet til-sagnsramme til de enkelte regioner på 15 mia. kr. Heraf forudsættes 1 mia. kr. udmøntet i 2009. Der er med de resterende 10 mia. kr. mulighed for i en anden senere runde at håndtere yderligere behov.

Investeringsløftet vil betyde en betydelig oprustning og modernisering af det danske sygehusvæsen i de kommende år. Investeringerne skal sikre høj kvalitet og effektiv anvendelse af ressourcerne. Kvalitetsfondens midler vil derfor blive tildelt de konkrete projekter, hvor midlerne investeres bedst.

Løft af fysiske rammer i kommunerne

Regeringen og KL er enige om, at der skal anvendes 22 mia. kr. fra kvalitetsfonden til at løfte de fysiske rammer for børn og unge på dagtilbudsområdet, i folkeskolen og vedrørende idrætsfaciliteter samt på ældreområdet i perioden 2009-2018.

Regeringen og KL har som led i aftalen om kommunernes økonomi i 2009 aftalt, at der udmøntes 9 mia. kr. i perioden 2009-2013, heraf 1 mia. kr. i 2009 og 2 mia. kr. årligt i perioden 2010-2013.

Hermed hæves investeringsniveauet på de fire indsatsområder fra 5 mia. kr. til mindst 6 mia. kr. i 2009 og til mindst 7 mia. kr. årligt i perioden 2010-2013. Dette løft vil bidrage til at sikre tidssvarende og moderne faciliteter for børn og unge på dagtilbudsområdet, i folkeskolen og vedrørende idrætsfaciliteter samt på ældreområdet.

Arbejdskraftbesparende teknologi og nye arbejds- og organisationsformer

Regeringen, Dansk Folkeparti og Ny Alliance har med finanslovsaftalen for 2008 aftalt, at der skal anvendes i alt 3 mia. kr. fra kvalitetsfonden til investeringer i ny arbejdskraftbesparende teknologi og nye arbejds- og organisationsformer i perioden 2009-2015.

Midlerne skal bidrage til at finansiere projekter, som kan give målbare effektiviseringsgevinster. Det skal ske ved, at ny teknologi enten gør arbejdsopgaverne overflødige eller lettere og hurtigere for medarbejderne at løse. Dermed kan der frigøres ressourcer, belastningen af medarbejderne kan mindskes, og der vil blive mere tid til borgernær service og omsorg.

På finanslovforslaget for 2009 er der afsat 200 mio. kr. til investeringer i arbejdskraftbesparende teknologi i 2009. Anvendelsen af midlerne drøftes i forhandlingerne om finansloven for 2009.

4. Forbedringer for udsatte og svage grupper

Regeringen har siden 2001 iværksat en lang række initiativer for samfundets svage og udsatte grupper blandt andet som led i den årlige udmøntning af satspuljen. Desuden er der gennemført markante forbedringer for ældre blandt andet i form af forhøjelse af den supplerende pensionsydelse. Med finanslovsforslaget for 2009 viderefører regeringen et stærkt fokus på samfundets udsatte og svage grupper.

Regeringens forslag til anvendelse af satspuljen i 2009

Satspuljen for 2009 udgør 846 mio. kr. Regeringen vil som tidligere år stille forslag til anvendelse af satspuljen, der tilgodeser overførselsmodtagere samt svage og udsatte grupper på en række områder.

Regeringen foreslår, at satspuljen prioriteres inden for følgende overordnede temaer:

- **110 mio. kr. til psykiatri og sundhed for socialt udsatte i 2009:** I forlængelse af tidligere satspuljeaftaler skal der ske en yderligere styrkelse af psykiatrien ved indførelse af en udrednings- og behandlingsret i voksenpsykiatrien. Regeringen foreslår en løbende indfasning, der tager hensyn til kapaciteten i psykiatrien. Regeringen ønsker ligeledes at styrke sundhedstilstanden for udsatte grupper via særligt målrettede tilbud. Der foreslås afsat i alt 950 mio. kr. til psykiatri og sundhed for socialt udsatte i 2009-2012.
- **265 mio. kr. til udsatte grupper i 2009:** Regeringen ønsker at forbedre forholdene yderligere for samfundets mest udsatte grupper. Regeringen ønsker blandt andet at følge op på anbringelsesreformen fra 2005 og sikre kontinuitet i anbringelserne samt en mere skånsom hjemsendelse. Regeringen vil ligeledes forbedre forholdene for udsatte voksne blandt andet ved iværksættelse af en plan med initiativer målrettet lejere, der sættes ud af deres bolig samt ved at inddrage konkrete forslag på baggrund af årsrapporten fra Rådet for Socialt Udsatte. Samlet foreslår regeringen, at der afsættes næsten 1,2 mia. kr. til udsatte grupper i perioden 2009-2012.
- **370 mio. kr. til handicappede i 2009:** Regeringen lægger op til en række initiativer på handicapområdet. Blandt andet skal der ske en forbedring af løn- og ansættelsesvilkår for handicaphjælpere, og der skal afsættes midler til en ny tolkeordning for døve samt øgede udgifter til undervisning af unge med særlige behov og forældres udførelse af hjælp til børn i hjemmet. Der foreslås afsat i alt ca. 1,5 mia. kr. i 2009-2012 til initiativer for handicappede.
- **101 mio. kr. til integration, svage grupper på arbejdsmarkedet samt øvrige initiativer i 2009:** Regeringen ønsker fortsat fokus på integration, beskæftigelsesindsatsen for svage grupper på kanten af arbejdsmarkedet samt øvrige initiativer til at forbedre tilværelsen for svage grupper. Regeringen vil blandt andet iværksætte initiativer, der skal modarbejde en marginalisering af etniske minorite-

ter. Der foreslås afsat knap 500 mio. kr. til integration, svage grupper på arbejdsmarkedet og øvrige initiativer i perioden 2009-2012.

Tabel 10
Regeringens forslag til anvendelse af satspuljen for 2009

	2009	2010	2011	2012
Mio. kr.				
Psykiatri og sundhed	110	170	280	390
Udsatte grupper	265	295	300	310
Handicappede	370	370	370	370
Integration, svage grupper på arbejdsmarkedet samt øvrige initiativer	101	110	125	150
Udmøntning af satspuljen i alt	846	945	1.075	1.220

Handlingsplan for nedbringelse af sygefravær

Regeringen ønsker at reducere sygefraværet med 20 pct. frem mod 2015. Derfor fremlagde regeringen i juni 2008 en handlingsplan med i alt 30 initiativer, der blandt andet skal fremme forebyggelse af sygefravær samt en tidligere indsats for fastholdelse på arbejdsmarkedet mv.

Med finanslovforslaget for 2009 har regeringen afsat en reserve på i alt 373 mio. kr. til initiativerne i handlingsplanen over en fireårig periode. Heraf foreslås 73 mio. kr. anvendt i 2009, 102 mio. kr. i 2010, 97 mio. kr. i 2011 og 101 mio. kr. i 2012.

Midlerne målrettes særligt initiativer, der vedrører den sygemeldtes muligheder for at bevare tilknytningen til arbejdet og fastholde et aktivt arbejdsliv under sygdom. Derfor udvides målgruppen for den aktive beskæftigelsesindsats, så modtagere af sygedagpenge og ledighedsydelse kan modtage aktive tilbud på lige fod med fx syge konthjælpsmodtagere. Regeringen forventer, at initiativerne i handlingsplanen vil reducere sygefraværet med omkring 4.500 personer inden for en kortere årrække.

Udmøntningen af reserven vil indgå i efterårets forhandlinger om finansloven for 2009.

Tabel 11				
Udgifter til handlingsplan for nedbringelse af sygefravær				
	2009	2010	2011	2012
Mio. kr.				
Forebyggelse af sygefravær – et godt arbejdsmiljø kan forebygge sygefravær	6	0	0	0
Tidligere indsats øger chancen for at komme tilbage i arbejde	9	5	2	2
Aktiv under sygdommelding – bedre muligheder for at bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet under sygdom	51	95	95	94
Bedre samspil mellem sundheds- og beskæftigelsesindsatsen samt evaluering af handlingsplanen	8	2	0	5
I alt	73	102	97	101

Forhøjelse af ældrechecken

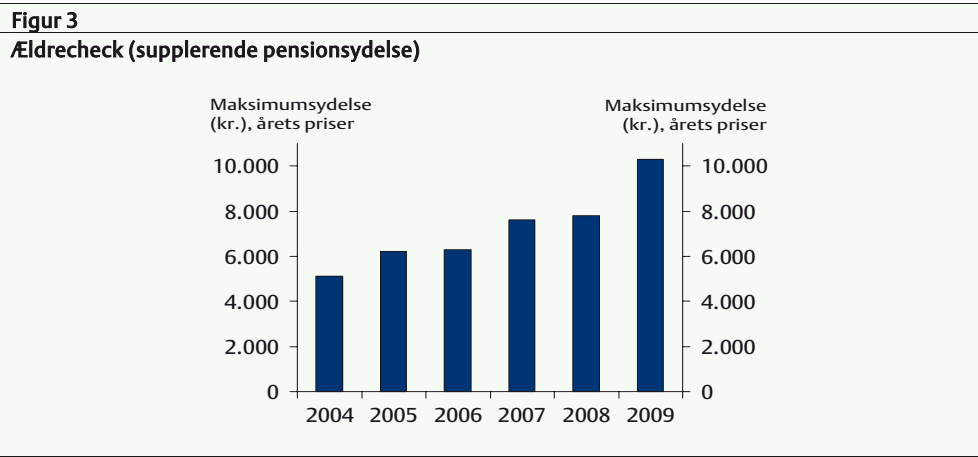
Med aftalen om finansloven for 2008 aftalte regeringen, Dansk Folkeparti og Ny Alliance at forhøje ældrechecken (den supplerende pensionsydelse) for de økonomisk svageste stillede ældre fra 1. januar 2009. Dermed bliver maksimumsbeløbet for ældrechecken fra 2009 hævet fra 7.800 kr. til 10.300 kr. Forhøjelsen af ældrechecken skønnes at komme 237.000 folkepensionister til gode i 2009.

På finanslovsforslaget for 2009 er der afsat omkring 500 mio. kr. i 2009 til forhøjelsen af ældrechecken.

Tabel 12						
Supplerende pensionsydelse						
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Antal modtagere, 1.000 pers.	173	209	218	225	230	237
Maksimumsydelse, kr. ¹⁾	5.100	6.200	6.300	7.600	7.800	10.300
Udgift, mio. kr. ¹⁾	812	1.193	1.297	1.595	1.670	2.270

1) De viste beløb er angivet i årets priser.

Regeringen og Dansk Folkeparti har siden 2003 gentagne gange forbedret ældrechecken. Samlet skønnes rådighedsbeløbet for en typisk enlig pensionist i lejebolig uden supplerende indkomst i 2009 at være forøget med 8 pct.

5. Investeringer i uddannelse og forskning

Regeringen har siden 2001 lagt stor vægt på, at Danmark og dansk økonomi er rustet til en stadigt mere globaliseret verden. For at bibeholde en stærk konkurrencekraft i en globaliseret markedsøkonomi er der foretaget væsentlige investeringer i uddannelse, forskning, innovation og iværksætteri.

Globaliseringspuljen – Investeringer i fremtidens velstand og velfærd

Regeringen, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og Radikale Venstre indgik i 2006 en omfattende aftale om investeringer i fremtidens vækst og velfærd. Med aftalen blev der etableret en globaliseringspulje på i alt knap 42 mia. kr. (2009-priser) i perioden 2007-2012. Globaliseringspuljen skal medvirke til at gøre Danmark til et førende vækst-, viden- og iværksættersamfund. På finanslovsforslaget for 2009 er der afsat i alt ca. 6,4 mia. kr. i 2009. Det er ca. 2,1 mia. kr. mere end i 2008.

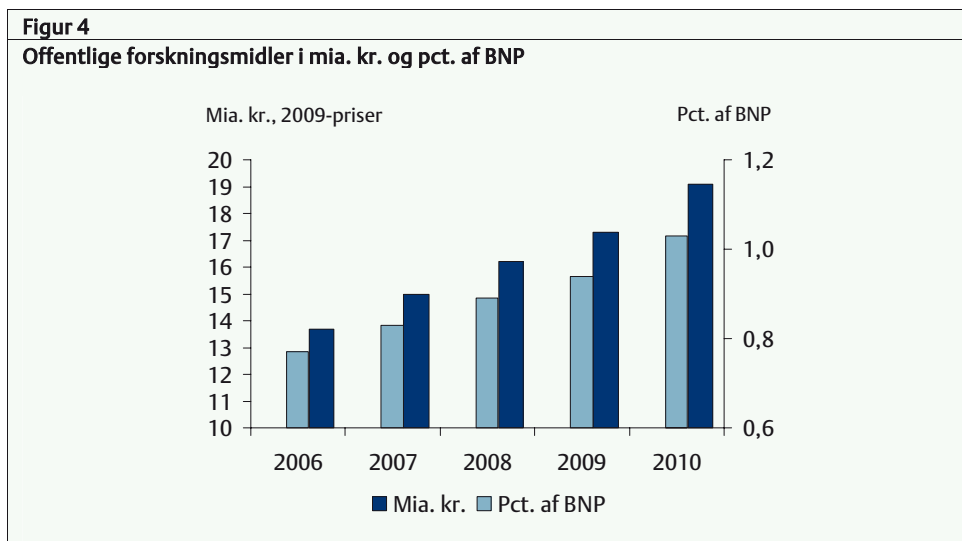
Tabel 13						
Overordnet udmøntning af globaliseringspuljen						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Mio. kr.						
I alt	2.148	4.293	6.436	8.586	9.655	10.731
Forskning og udvikling	1.073	2.146	3.542	4.937	5.259	5.581
Alle unge skal have en ungdomsuddannelse	331	838	1.309	1.827	2.395	2.812
Flere skal have en videregående uddannelse	215	306	576	698	1.231	1.568
Innovation og iværksætteri	376	429	429	537	537	537
Styrket voksen- og efteruddannelsesindsats	153	573	580	587	233	233

Midlerne til forskning og udvikling forøges med knap 1,4 mia. kr. i 2009. I alt er der afsat ca. 3,5 mia. kr. fra globaliseringspuljen til forskning og udvikling i 2009. Heraf er godt 2,4 mia. kr. fordelt i forbindelse med globaliseringsaftalen fra 2006. Der refter således en ufordelt reserve på knap 1,1 mia. kr. i 2009.

Tabel 14						
Globaliseringsmidler til forskning og udvikling						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Mio. kr.						
Forskning og udvikling i alt	1.073	2.146	3.542	4.937	5.259	5.581
Fordelte midler i alt	1.073	2.146	2.463	1.052	1.084	1.234
- Basisbevillinger	322	859	1.084	773	1.020	1.170
- Opbygning af forskningskapacitet	247	258	268	64	64	64
- Fri forskning	91	413	483	-	-	-
- Strategisk forskning	354	467	467	215	-	-
- Samarbejde med private om forskning	59	150	161	-	-	-
Ufordelt reserve i alt	-	-	1.079	3.885	4.175	4.347

Regeringen vil til efteråret fremlægge forslag til fordeling af midler fra den ufordelte reserve.

De offentlige forskningsmidler vil samlet set være øget med 5,4 mia. kr. i perioden 2006-2010. Regeringens målsætning om offentlige forskningsmidler svarende til 1 pct. af BNP i 2010 vil dermed være opfyldt.

Derudover er der på finanslovsforslaget afsat godt 0,7 mia. kr. mere til ungdomsuddannelser og videregående uddannelser i 2009 end i 2008, så der i alt er afsat knap 1,9 mia. kr. hertil i 2009. Målet er, at mindst 95 pct. af alle unge gennemfører en ungdomsuddannelse, og mindst 50 pct. gennemfører en videregående uddannelse i 2015. Det er aftalt, at globaliseringsmidlerne på uddannelsesområdet blandt andet prioriteres til:

- Forbedret gennemførelse og øget tilgang af elever og studerende.
- Efteruddannelse af lærere både på ungdomsuddannelserne og på de videregående uddannelser.
- Initiativer rettet mod unge med svage forudsætninger.
- Forøgelse af omfanget af praktikpladser og erhvervsrettede uddannelsestilbud.
- Styrkelse af kvalitet og faglighed på professionshøjskolerne.
- Kvalitetsløft af erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser mv.

Som en del af globaliseringsaftalen blev der afsat en pulje på 1 mia. kr. i perioden 2008-2010 til erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse. Der forventes et mindreforbrug af puljen i 2008. På den baggrund foreslås udmøntningsperioden for den resterende del af puljen udvidet med to år fra 2008-2010 til 2008-2012. Dette forventes at indebære en mere retvisende budgettering. Det samlede udmøntede beløb vil være uændret. Samtidig gives der adgang til optagelse af merudgifter, hvis aktiviteten i 2009 overstiger det forventede. Regeringen vil drøfte forslaget om en ændret budgettering med aftaleparterne i efteråret.

Forsknings- og it-initiativer

Regeringen, Socialdemokraterne, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti indgik i 2002 en aftale om at anvende provenuet fra salget af frekvenserne til moderne mobiltelefoni (UMTS-midler) til forskning og til it-initiativer.

Det samlede provenu fra salg af mobilfrekvenser er på 4.049 mio. kr. i alt. Heraf har partierne fordelt 2.945 mio. kr. i perioden 2002-2008. På finanslovsforslaget for 2009 foreslår regeringen, at det resterende provenu på 1.104 mio. kr. udmøntes med 184 mio. kr. årligt i 2010-2015.

Tabel 15								
Anvendelse af de resterende UMTS-midler								
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	I alt
Mio. kr.								
Anvendelse af UMTS-midler	-	184	184	184	184	184	184	1.104

Forbedringer for SU-modtagere

Regeringen, Dansk Folkeparti, Socialdemokraterne, Socialistisk Folkeparti og Radikale Venstre aftalte i foråret 2008 en række forbedringer for SU-modtagere:

- Det laveste fribeløb for uddannelsessøgende på videregående uddannelser bliver forhøjet med 1.500 kr., så det fremover udgør 7.870 kr. pr. måned (2008-priser). Dermed får uddannelsessøgende mulighed for at arbejde i gennemsnit ca. 15 timer om ugen uden at blive mødt af et tilbagebetalingskrav.

- Handicaptillægget bliver forhøjet med 750 kr., så det fremover udgør 7.120 kr. pr. måned (2008-priser). Det betyder forbedrede vilkår for den gruppe uddannelsessøgende, der som følge af funktionsnedsættelse har betydelige begrænsninger i evnen til at påtage sig erhvervsarbejde ved siden af studierne.
- Tillægget til forsørgere, der modtager SU og bor sammen med en SU-modtager, bliver forhøjet med 1.285 kr., så det fremover udgør 2.000 kr. pr. måned (2008-priser).
- 18-19-årige deltagere i forberedende voksenundervisning (FVU) får SU-adgang efter samme regler, som gælder for almen voksenuddannelse. Det betyder forbedrede vilkår for denne aldersgruppe, der ikke har en støttemulighed i form af statens voksenuddannelsesstøtte.

På finanslovsforslaget for 2009 er der afsat i alt 67 mio. kr. i 2009 til forbedringer for SU-modtagere.

Tabel 16				
Udgifter til initiativer på SU-området				
	2009	2010	2011	2012
Mio. kr.				
Initiativer på SU-området, i alt	67	92	93	94
Forhøjelse af fribeløbet med 1.500 kr. pr. md.	36	59	59	59
Forhøjelse af handicaptillægget med 750 kr. pr. md.	9	9	9	9
Forhøjelse af samboendetillægget med 1.285 kr. pr. md.	21	21	21	21
Mulighed for SU til FVU for 18-19-årige	1	3	4	5

Forbedringerne finansieres blandt andet ved, at muligheden for, at uddannelsessøgende ved videregående uddannelser kan opspare SU til udbetaling som dobbeltklip i de sidste 12 måneder af uddannelsen, ophører med virkning fra den 1. juli 2009. Desuden finansieres forbedringerne ved effektiviseringsgevinster i forbindelse med digitalisering af SU-administrationen. Digitalisering af SU-administrationen giver nye selvbetjeningsmuligheder for de studerende og derigennem serviceforbedringer.

Takstløft til handelsskoler

Med aftalen om finansloven for 2008 aftalte regeringen, Dansk Folkeparti og Ny Alliance at styrke handelsskolernes hhx-uddannelse for at gøre den mere attraktiv for de unge.

På finansloven for 2008 blev hhx-uddannelsen tildelt et takstløft svarende til 97 mio. kr. i 2008 og 131 mio. kr. fra 2009 og frem. På finanslovsforslaget for 2009 tilføres hhx dermed et yderligere takstløft på 34 mio. kr. årligt. Hermed udlignes hele den uforklarede forskel i undervisningstilskuddet mellem hhx-uddannelsen og de almen-gymnasiale uddannelser fra og med 2009.

Tabel 17					
Takstløft til hhx i forhold til 2007					
	2008	2009	2010	2011	2012
Mio. kr.					
Takstløft	97	131	131	131	131

Takstløftet i 2008 svarer til, at hhx-taxameteret er hævet med ca. 4.000 kr. pr. årselev. Det ekstra takstløft i 2009 svarer til en forhøjelse af hhx-taxameteret med ca. 1.400 kr. yderligere. Handelsskolerne kan selv frit disponere over de ekstra midler med henblik på for eksempel at reducere holdstørrelserne, øge fagudbuddet og oprette lektiecaféer mv.

6. Styrket indsats på klima-, miljø- og fødevarerområdet

Regeringen har siden 2001 gennemført en række forbedringer på blandt andet klima- og naturområdet. Der er blandt andet indgået en omfattende energiaftale, gennemført initiativer, der skal forbedre vandmiljøet, truffet beslutning om etablering af flere nationalparker, indgået en aftale om udvikling af landdistrikter og yderområder, gennemført en ny regulering af dansk fiskeri, udarbejdet en handlingsplan om *En ny fremtid for dansk fiskeri og akvakultur* samt igangsat initiativer, der skal forbedre klimaindsatsen i udviklingslandene. Afholdelse af den internationale klimakonference i Danmark i 2009 vil sætte yderligere fokus på fremtidens internationale klima- og miljøpolitiske udfordringer.

Styrket indsats på klimaområdet

Klimaforandringer udgør en af verdens mest markante udfordringer. Danmarks indsats for at reducere CO₂-udledningen er fastlagt i den såkaldte allokeringsplan, som gælder for perioden 2008-2012. Allokeringsplanens tiltag sikrer, at Danmark reducerer sin CO₂-udledning med 21 pct. i forhold til udledningerne i Danmark i 1990. Derved sikres det, at Danmark når sit ambitiøse Kyoto-mål.

Regeringen indgik i februar 2008 en energipolitisk aftale med Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre og Ny Alliance. Aftalen har til formål at nedbringe Danmarks afhængighed af fossile brændsler, dvs. kul, olie og gas. Aftalen skal blandt andet sikre, at andelen af vedvarende energi øges til 20 pct. i 2011, samt at energiforbruget falder i de kommende år trods fortsat vækst i økonomien. Der er igangsat en række nye initiativer, herunder bl.a. forhøjede tilskud til vedvarende energi, tilskud til fremme af energibesparelser i bygninger samt etablering af en forsøgsordning for elbiler.

I 2009 er Danmark vært for FN's klimakonference, COP15. Forberedelsen og afviklingen af klimakonferencen er en stor opgave, som regeringen prioriterer højt. På finanslovsforslaget er der afsat yderligere 200 mio. kr. i 2009 til COP15 i forhold til finansloven for 2008. Dermed er der afsat i alt 240 mio. kr. i 2009 til at forberede og afvikle klimakonferencen. Der er endvidere afsat midler til at kompensere for udledning af drivhusgasser fra deltagernes flyrejser i forbindelse med konferencen. Det endelige udgiftsniveau, der kan blive højere end 240 mio. kr., afklares frem imod afviklingen af konferencen.

Regeringen har nedsat en klimakommission, som skal komme med forslag til, hvorledes regeringens langsigtede vision om at gøre Danmark uafhængig af fossile brændstoffer kan gennemføres i praksis. På finanslovsforslaget for 2009 er der afsat 4,2 mio. kr. i 2009 og 2,3 mio. kr. i 2010 til finansiering af klimakommissionen.

Tabel 18				
Nye klimainitiativer ¹⁾				
	2009	2010	2011	2012
Mio. kr.				
Forberedelse af klimakonference i 2009	240	1	-	-
Klimakommission	4	2	-	-
I alt	244	3	-	-

Anm.: Summer kan afvige som følge af afrunding.
1) En klimapulje på 200 mio. kr. i 2009 indgår under udviklingsbistanden.

Styrket vand- og naturindsats

Regeringen vil fremlægge et samlet udspil for natur, miljø og landbrug. Miljøet, klimaet og naturen skal beskyttes endnu bedre end i dag, og der skal sikres en natur i fremgang. Udspillet skal danne grundlag for at fastlægge rammerne for en langsigtet indsats for natur og miljø og samtidig sikre gode vilkår og udviklingsmuligheder for dansk landbrug.

Der skal i efteråret 2008 igangsættes drøftelser om udmøntningen af landdistriktsprogrammet. Derfor er der foretaget en teknisk budgettering af programmet på finanslovsforslaget for 2009. Udmøntningen af landdistriktsprogrammet skal bidrage til at finansiere indsatsen for natur og miljø.

Fiskerifondsprogrammet 2009-2013

Der er afsat i alt godt 1 mia. kr. i perioden 2007-2013 til implementering af fiskerifondsprogrammet, der skal udvikle fiskeriet og akvakulturen. Midlerne skal bidrage til at sikre økonomisk vækst og bæredygtig ressourceudnyttelse i dansk fiskeri samt udvikling af dansk akvakultur.

Regeringen og Dansk Folkeparti indgik i 2006 aftale om handlingsplanen *En ny fremtid for dansk fiskeri og akvakultur*, som løber frem til 2013, herunder udmøntningen for 2007 og 2008. Udmøntning af fiskerifondsprogrammet fra 2009 og frem vil indgå i forhandlingerne om finansloven for 2009.

På finanslovsforslaget for 2009 er der afsat ca. 113 mio. kr. årligt (inkl. EU-medfinansiering) til fiskerifondsprogrammet. Hertil kommer anden offentlig finansiering svarende til et forventet samlet program på ca. 200 mio. kr. årligt.

Tabel 19				
Økonomisk vækst og bæredygtig ressourceudnyttelse i dansk fiskeri				
	2009	2010	2011	2012
Mio. kr.				
Udmøntning af fiskerifondsprogrammet	113	114	113	113

7. Andre initiativer

Forøgelse af bistanden til verdens fattigste

Regeringen har på finanslovsforslaget for 2009 afsat yderligere ca. 750 mio. kr. i udviklingsbistand i forhold til 2008. Korrigeret for prisudviklingen svarer det til et løft på ca. 400 mio. kr.

Heraf afsættes 100 mio. kr. på en særskilt reserve til særlige indsatser under udviklingsbistanden, herunder for eksempel til opfølgning på regeringens internationale Afrika-kommission mv.

Dermed vil den danske udviklingsbistand stige fra ca. 14,5 mia. kr. i 2008 til 15,3 mia. kr. i 2009. Udviklingsbistanden udgør derved ca. 0,82 pct. af BNI på finanslovsforslaget for 2009.

Med de afsatte midler til udviklingsbistand fastholder Danmark sin position blandt de 5 lande i verden, der giver mest i udviklingsbistand i forhold til vores samlede indkomst.

Boks 4
Prioritering af den danske udviklingsbistand
Regeringen vil i 2009 målrette udviklingsbistanden yderligere til blandt andet:
<ul style="list-style-type: none">
• Afrika. Regeringen vil øge den bilaterale udviklingsbistand til Afrika med ca. 700 mio. kr. i 2009 til i alt ca. 3,8 mia. kr. Udviklingsbistanden til Afrika fokuseres gennem en langsigtet indsats, der understøtter de afrikanske landes egne muligheder for at bekæmpe fattigdom og opnå en bedre fremtid.
• Regeringen har nedsat en international Afrika-kommission, der medio 2009 vil fremlægge forslag til nye, innovative strategier for økonomisk vækst og jobskabelse for unge i Afrika og for et mere effektivt internationalt udviklings samarbejde. Der er således afsat en reserve på 200 mio. kr. til umiddelbar opfølgning på Afrika-kommissionens anbefalinger i 2009.
• Regeringen arbejder for at forbedre kvinders rettigheder og muligheder i verdens fattigste lande. Derfor øges udviklingsbistanden til forbedring af kvinders vilkår til ca. 300 mio. kr. i 2009.
• Regeringen styrker også indsatsen for bekæmpelse af hiv/aids. I 2009 afsættes i alt ca. 900 mio. kr. til området.
Hertil kommer, at der er afsat 200 mio. kr. i 2009 i en klimapulje, der skal bistå ikke mindst de fattigste lande med at begrænse og tilpasse sig menneskeskabte klimaforandringer.

Fortsat styrkelse af kulturlivet

Med finanslovsforslaget for 2009 vil regeringen afsætte yderligere knap 75 mio. kr. over de næste fire år til en række forskellige kulturpolitiske initiativer, heraf godt 20 mio. kr. i 2009.

Tabel 20				
Initiativer til styrkelse af kulturlivet				
	2009	2010	2011	2012
Mio. kr.				
Den Gamle By i Århus	3,0	3,0	3,0	3,0
Designpolitiske initiativer	7,5	7,5	7,5	7,5
Litterære formål	7,5	7,5	7,5	7,5
Digitalisering af Grundtvigs forfatterskab	2,7	-	-	-
I alt	20,7	18,0	18,0	18,0

Den Gamle By i Århus

Regeringen vil forhøje statstilskuddet til driften af Den Gamle By i Århus med 3 mio. kr. fra 2009 og frem. Bevillingsforøgelsen skal blandt andet anvendes til udvikling af Den Gamle Bys nye projekt *Den Moderne By*, der er en skildring af byens udvikling i det 20. århundrede.

Styrkelse af dansk design

Regeringen har på finanslovsforslaget for 2009 videreført puljen til styrkelse af dansk design i perioden 2009-2012 med 7,5 mio. kr. årligt, heraf 2,5 mio. kr. fra tips- og lottomidler til kulturelle formål. Målet med puljen er at udnytte potentialerne i dansk design både nationalt og internationalt. Puljen anvendes blandt andet til styrkelse af designforskning og international markedsføring af dansk design og kunsthåndværk.

Bevillinger til Kunstrådet og Statens Kunstfond til litteratur

Regeringen har på finanslovsforslaget for 2009 afsat 7,5 mio. kr. årligt i perioden 2009-2012 til litterære formål, heraf 2,5 mio. kr. fra tips- og lottomidler til kulturelle formål. Den nye litteraturpulje afløser den tidligere *Marienborgpulje* til litterære formål.

Digitalisering af Grundtvigs forfatterskab

På finanslovsforslaget er der afsat 2,7 mio. kr. i 2009 til opstart af et Grundtvigcenter, der skal digitalisere Grundtvigs forfatterskab. Frem mod 2010 vurderes omfanget af en fortsat statslig deltagelse i projektet nærmere.

Ny digital signatur

Regeringen, KL og Danske Regioner har aftalt, at der skal udvikles en ny digital signatur til borgere og virksomheder. De tre parter har afsat i alt 205 mio. kr. til den nye digitale signatur i perioden 2008-2014. Der er afsat i alt 45 mio. kr. i 2009 på finanslovsforslaget for 2009, hvilket er et løft på 40 mio. kr. i forhold til 2008.

Med den nye digitale signatur indgår den offentlige sektor et samarbejde med finanssektoren, så borgerne fremover kan bruge en og samme signatur, når de bruger deres netbank og offentlige digitale selvbetjeningsløsninger. Den nye signatur giver endvidere øget sikkerhed og mobilitet.

Den nye digitale signatur udstedes gratis til borgere og forventes at kunne tages i brug ultimo 2009.

Tabel 21				
Ny digital signatur				
	2009	2010	2011	2012
Mio. kr.				
Offentlige udgifter til etablering og drift af ny digital signatur	45	31	31	31

Vilkårsforbedringer for asylansøgere

Regeringen har afsat 25 mio. kr. i 2009, 23 mio. kr. i 2010, 21 mio. kr. i 2011 og 20 mio. kr. i 2012 til videreførelse af særlige undervisningstilbud, sociale aktiviteter og udvidet skolefritidsordning (SFO) for børn og børnefamilier på landets asylcentre. Dermed viderefører regeringen den styrkelse af børne- og ungeområdet på asylcentre, der blev iværksat i 2006.

Tabel 22				
Videreførelse af vilkårsforbedringer for børn og børnefamilier på asylcentre				
	2009	2010	2011	2012
Mio. kr.				
Vilkårsforbedringer for børn og børnefamilier på asylcentre	25	23	21	20

Fastholdelse af sagsbehandling i domstolene på et højt niveau

På finanslovsforslaget for 2009 er der afsat 34 mio. kr. årligt i 2009-2010 og 20 mio. kr. i 2011 til fastholdelse af kontorpersonele i forbindelse med domstolsreformen. Formålet er at sikre, at den løbende sagsbehandling i domstolene undervejs i reformprocessen udføres i det forudsatte omfang og på fuldt betryggende vis.

Domstolsreformen blev påbegyndt i 2007 og forventes at være gennemført i 2011. Reformen indebærer blandt andet, at 82 byretter bliver slået sammen til 24 nye, store byretter, samt at tinglysningen digitaliseres.

Tabel 23				
Fastholdelse af sagsbehandling i domstolene på et højt niveau				
	2009	2010	2011	2012
Mio. kr.				
Fastholdelse af sagsbehandling i domstolene på et højt niveau	34	34	20	-

Nyt fængsel i Østdanmark

Med finanslovsforslaget for 2009 er der afsat midler til at opføre et nyt lukket fængsel med 250 pladser på Falster. Den samlede anlægsudgift er 1 mia. kr. Beslutningen om

at opføre et nyt lukket fængsel er en del af aftalen mellem regeringen og Dansk Folkeparti om kriminalforsorgen for perioden 2004-2007.

Det nye fængsel indebærer en lang række forbedringer for både ansatte og indsatte, herunder blandt andet bedre sikkerhed, bedre muligheder for undervisning, bedre besøgsfaciliteter, flere aktivitetstilbud.

Fængslet forventes at være færdigbygget og klar til brug i 2015. Når det nye fængsel tages i brug, lukkes Statsfængslet i Vridsløselille.

9. Hovedtal på finanslovforslaget for 2009

Statens overskud

Statens budget omfatter drifts-, anlægs- og udlånsbudgetterne (DAU). Finanslovforslaget for 2009 afspejler et DAU-overskud på 63¼ mia. kr. i 2009.

Statens udgifter

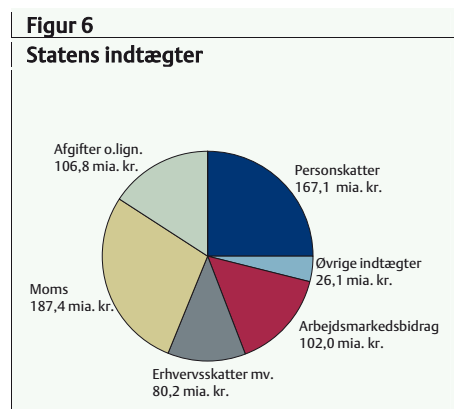
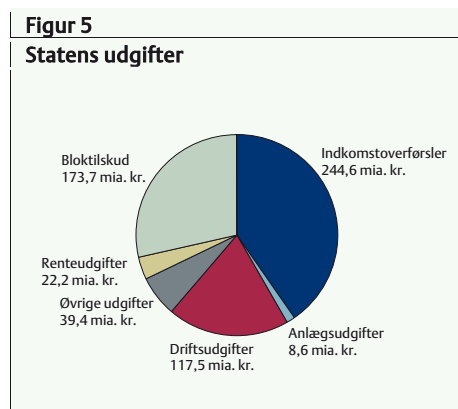
De samlede statslige udgifter forventes at blive ca. 606 mia. kr. i 2009. En betydelig del af de statslige udgifter omfatter indkomstoverførslerne. Det er overførsler til personer i form af f.eks. folkepension, SU og arbejdsløshedsdagpenge. Det forventes, at indkomstoverførsler mv. vil udgøre ca. 244½ mia. kr. i 2009, hvilket svarer til godt 40 pct. af de statslige udgifter.

De statslige driftsudgifter forventes at udgøre 117½ mia. kr. i 2009 svarende til ca. 19 pct. af de samlede udgifter. Driftsudgifterne omfatter udgifter til de statslige institutioner, herunder uddannelse, forsvar og politi.

Desuden forventes staten at bruge godt 8½ mia. kr. på anlægsudgifter. Udgifterne går blandt andet til at forbedre veje og jernbaner. Renteudgifterne af statens gæld mv. skønnes til ca. 22 mia. kr., hvilket svarer til ca. 4 pct. af de statslige udgifter.

Herudover har staten udgifter for knap 174 mia. kr. til tilskud til regioner og kommuner til næste år. Størrelsen af tilskuddet fastsættes hvert år ved forhandlinger mellem staten, kommunerne og regionerne.

Endelig udgør statens øvrige udgifter knap 39½ mia. kr. i 2009. De omfatter blandt andet udgifter til Danmarks internationale indsats.

Statens indtægter

De statslige indtægter forventes at udgøre ca. 669½ mia. kr. i 2009. Den største indtægtskilde er moms, som udgør ca. 187½ mia. kr. eller knap 28 pct. af de samlede indtægter. Herefter følger personskatter, som skønnes at give staten en indtægt på ca. 167 mia. kr. i 2009. Det svarer til knap 25 pct. af de samlede statslige indtægter.

Afgifter o.lign., herunder på tobak og alkohol, ventes samlet at medføre indtægter på knap 107 mia. kr. i 2009. Det svarer til ca. 16 pct. af de samlede indtægter.

Herudover skønnes arbejdsmarkedsbidrag til næste år at give en indtægt på ca. 102 mia. kr. svarende til 15 pct. af de samlede indtægter. Erhvervsskatterne mv. forventes at udgøre godt 80 mia. kr. eller omtrent 12 pct. af statens indtægter i 2009.

Øvrige indtægter, som blandt andet omfatter Nationalbankens overskud, udbytter fra statens aktier og statens renteindtægter, ventes at indbringe ca. 26 mia. kr. til næste år.

10. Konjunkturer og finanspolitik

Dansk økonomi er grundlæggende sund. Beskæftigelsen er rekordhøj og ledigheden ekstraordinært lav, både historisk og i forhold til andre lande. Grupper på kanten af arbejdsmarkedet er kommet i job. Der er ingen overordnede balanceproblemer – både den offentlige økonomi og betalingsbalancen udviser pæne overskud. Danmark er ikke tynget af store gældsposter. Den offentlige nettogæld er væk, og vi har så godt som ingen udlandsgæld.

De offentlige finanser skønnes at udvise overskud på 64½ mia. kr. i 2008 og 55¾ mia. kr. i 2009 eller i størrelsesordenen 3-3½ pct. af BNP. Det er især konjunkturbetingede stigninger i indtægterne og lavere dagpengeudgifter i takt med faldet i ledigheden samt betydelige indtægter fra Nordsø-aktiviteterne afledt af høj oliepris, der i disse år bidrager til store offentlige overskud.

De forventede faktiske overskud i 2008 og 2009 er således også større end de beregnede strukturelle offentlige overskud, der udgør ca. 1¼ - 1½ pct. af BNP.

Udfordringerne for dansk økonomi knytter sig til et fortsat betydeligt pres på arbejdsmarkedet, høje lønstigninger samt høj inflation. Ledigheden er faldet yderligere – og mere end ventet i de seneste måneder. Desuden har inflationen været højere end hidtil ventet.

Omvendt er der mere klare tegn på, at væksten i efterspørgslen nu er taget af. Afdæmpningen er udtryk for en tilpasning af konjunkturerne i en situation, hvor høj kapacitetsudnyttelse, lav ledighed og det demografiske pres på arbejdsstyrken begrænser vækstmulighederne i produktionen.

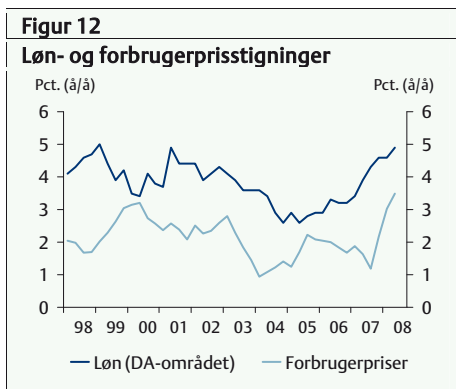
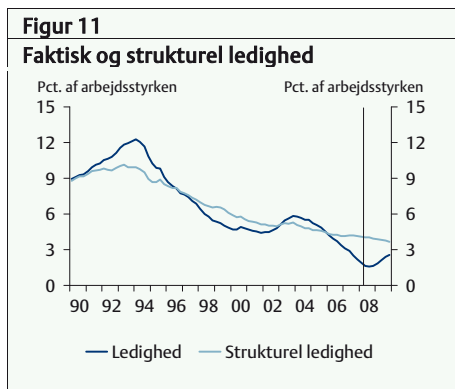
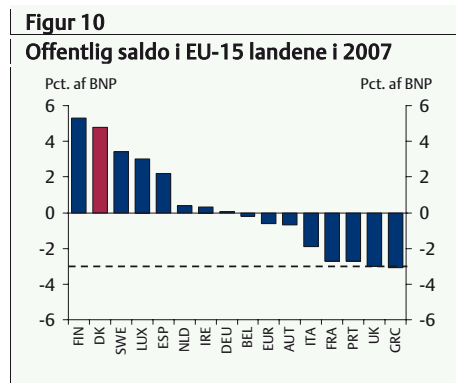
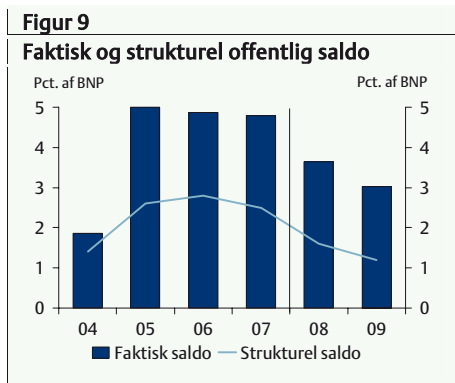
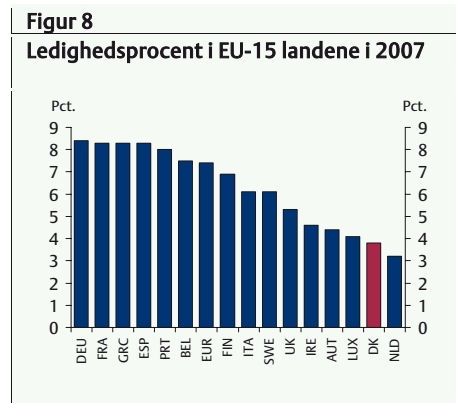
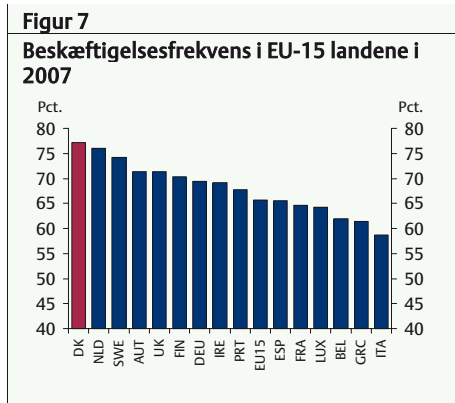
For at undgå mere vedvarende inflation og endnu større lønstigninger, der kan udfordre den økonomiske stabilitet, er der behov for en afbalanceret økonomisk politik og en fortsættelse af den strukturpolitiske indsats med sigte på at øge vækstpotentialet og reducere den strukturelle ledighed yderligere – hvilket i sidste ende vil kunne dæmpe den opgang i ledigheden, som der nu er udsigt til.

Der er iværksat en række initiativer for at øge arbejdsudbuddet, herunder som led i Jobplanen, jf. *Aftaler om Finansloven for 2008*, marts 2008. I forlængelse heraf vil regeringen drøfte yderligere tiltag, der skal øge arbejdsudbuddet, med arbejdsmarkedets parter og Folketingets partier.

På baggrund af finanslovsforslaget for 2009 skønnes aktivitetsvirkningen af den samlede økonomiske politik til 0,2 pct. af BNP i 2009. Finanspolitikkenes aktivitetsvirkning skønnes til 0,3 pct. af BNP, mens genindførelsen af indbetalingerne til Særlig

Pensionsopsparing (SP) efter gældende regler skønnes at dæmpe den økonomiske aktivitet svarende til 0,1 pct. af BNP 2009.

www.fm.dk